

Z GEOGRAFIĄ
PRZEZ ŚWIAT

MAGDALENA
JANKUN

SCENARIUSZ LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat

Czy na całym świecie można uprawiać ryż?

- Adresat: Uczeń klasy II szkoły ponadpodstawowej
- Miejsce: gabinet geograficzny
- Czas realizacji: 1 godzina dydaktyczna

Podstawa programowa

X. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo: czynniki rozwoju rolnictwa, w tym przemiany rolnictwa Polski, obszary upraw i chów zwierząt na świecie i w Polsce, struktura użytków rolnych na świecie i w Polsce, leśnictwo, rybactwo.

Uczeń:3) wyjaśnia zasięg geograficzny głównych upraw i chowu zwierząt na świecie i w Polsce.

Cel ogólny lekcji: zapoznanie uczniów z zasięgiem geograficznym głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce i na świecie.

Kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje matematyczne.

Cele szczegółowe operacyjne

- wymienisz rodzaje głównych upraw w Polsce i na świecie;
- objaśnisz przyczyny przestrzennego zróżnicowania głównych obszarów upraw na świecie;
- wskażesz zasięgi geograficzne upraw i podasz przyczyny ich występowania w Polsce i na świecie;
- wskażesz zasięgi geograficzne chowu zwierząt i scharakteryzujesz przyczyny ich występowania na świecie i w Polsce.

Metody/formy pracy

wykorzystanie narzędzi ICT, burza mózgów, metoda „gadająca ściana”, praca indywidualna, w parach, w grupach oraz całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne

podręcznik do geografii, e-podręcznik, tablica interaktywna, tablety/komputery, aplikacja Quizizz.com, Rocznik Statystyczny, mapa fizyczna Polski, mapa fizyczna świata, atlasy geograficzne, zasoby internetu.

Narzędzia TIK do wykorzystania na tej lekcji: aplikacja Quizizz.com, zasoby internetu, epodreczniki.pl/a/D16WP8IIG.

Przebieg lekcji: Faza wstępna

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy multimedialnej cele lekcji.
2. Wprowadzając uczniów w temat, zadaje klasie pytanie: jakie rośliny zaliczane są do upraw roślinnych? Burza mózgów. Na mapie mentalnej uruchomionej na tablicy multimedialnej uczniowie zapisują swoje odpowiedzi. Dyskusja dydaktyczna.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel prosi uczniów, by korzystając z podręcznika i zasobów internetu dokonali podziału roślin uprawnych na świecie i w Polsce. Praca w parach. Wskazane pary udzielają odpowiedzi.
2. Chętne osoby zaznaczają odpowiednim kolorem na tablicy rośliny alimentacyjne, używki, rośliny przemysłowe i rośliny pastewne. Dyskusja dydaktyczna.
3. Nauczyciel wyświetla na tablicy multimedialnej mapy z e-podręcznika z zasięgiem upraw roślinnych. Wspólna analiza map, dyskusja na temat przyczyn rozmieszczenia upraw na świecie.
4. Uczniowie wyszukują w atlasach geograficznych zasięgi roślin uprawnych w Polsce. Wskazują na mapie ściennej Polski. Dyskusja dydaktyczna.
5. Nauczyciel prosi uczniów, by korzystając z podręcznika i zasobów internetu dokonali podziału produkcji zwierzęcej na świecie i w Polsce. Praca w parach. Wskazane pary udzielają odpowiedzi.
6. Nauczyciel odwołuje uczniów do atlasów geograficznych, by wyszukali zasięgi geograficzne zwierząt hodowlanych na świecie i w Polsce. Praca w parach. Omówienie treści na forum przez wskazane pary.
7. Praca w grupach w oparciu o Rocznik Statystyczny, zasoby internetu, w tym e-podręcznik oraz podręcznik do geografii. Każdy zespół otrzymuje inną grupę roślinną bądź zwierzęcą i opracowuje treści w odniesieniu do obszarów: zasięg geograficzny na świecie i w Polsce, najwięksi producenci na świecie, zastosowanie. Grupy opracowują materiały na posterach.
8. Gadająca ściana. Przedstawienie prac na forum klasy. Dodatkowo wskazują na mapie świata i Polski miejsca zasięgów geograficznych uprawianych roślin i zwierząt hodowlanych.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel dokonuje oceny pracy jednej wylosowanej grupy. Prosi uczniów o dokonanie samooceny. Nauczyciel bierze przy ocenianiu pod uwagę wkład, zaangażowanie i możliwości uczniów.
2. Wykorzystanie aplikacji Quizizz.com do sprawdzenia opanowanych umiejętności z lekcji/quizizz.com/admin/quiz/5a5e6d3e870708000fd5df60/

- rośliny-uprawne-i-zwierzeta-hodowlane. Nauczyciel może uhonorować uczestników, którzy uzyskali najwyższą ilość punktów.
3. Sposób podsumowania lekcji z uwzględnieniem celów: Quiz – runda bez przymusu. Uzupełnienie słowne niedokończonych zdań: Dziś nauczyłam/nauczyłem się..., Zrozumiałam/zrozumiałem... Przypomniałam/przypomniałem sobie... Zaskoczyło mnie ...

Komentarz metodyczny

Scenariusz jest uniwersalny, nie zawiera żadnych barier i może być modyfikowany do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz może być dostosowany do potencjalnych możliwości uczniów. Scenariusz jest zgodny z wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia. Zaleca się wykorzystywanie metody „termometr”, która uwzględnia uczniów z SPE oraz pozwala nauczycielowi na monitorowanie postępów ucznia z SPE. Celem tej metody jest określenie stopnia realizacji celów i zrozumienia zagadnień przez uczniów. Nauczyciel rysuje termometr do każdego celu czy zagadnienia. Uczniowie określają swoją „temperaturę” pokazując ocenę stopnia osiągnięcia tego celu. Propozycje skali: wysoka temperatura – osiągnąłem/osiągnęłam cel, średnia temperatura – mam pytania, nie wszystko rozumiem, niska temperatura – nie osiągnąłem/osiągnęłam celu. W pracy z uczniami z SPE jednym z najprostszych sposobów jest modyfikacja ćwiczeń, zadań i poleceń, polegająca na dostosowaniu zadań, tak by były one wykonywalne przez uczniów o niższym potencjale i propozycji zadań trudniejszych dla uczniów zdolnych. Dobór metod i narzędzi kontroli należy do nauczyciela, bo on zna uczniów najlepiej.

W pracy z uczniem zdolnym propozycją jest stosowanie zadań/ćwiczeń wspomagających rozwój uzdolnień geograficznych poprzez kształcenie umiejętności analizowania i wyjaśniania prawidłowości przestrzennych na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej, w tym danych statystycznych.